

**VLADA REPUBLIKE SRPSKE
MINISTARSTVO PRAVDE REPUBLIKE SRPSKE
N/R MINISTAR ANTON KASIPOVIĆ**

Banja Luka, dana 06.12.2016. godine
Naš broj: 1/16

PODNOŠILAC INICIJATIVE:

KLUB NOVINARA BANJA LUKA, Udruženje BH novinari

po punomoćniku

Advokatskoj firmi "Sajić" o.d. Banja Luka

Bulevar Vojvode Živojina Mišića br. 29 B

PREDMET: INICIJATIVA ZA IZMJENE I DOPUNE KRIVIČNOG ZAKONA REPUBLIKE SRPSKE

Poštovani,

Obzirom da je programom rada Narodne skupštine Republike Srpske, predviđeno donošenje novog Krivičnog zakona Republike Srpske u 2016. godini, obraćamo Vam se sa navedenom inicijativom odnosno sa prijedlogom da se prilikom izrade novog Krivičnog zakona uvede i novo krivično djelo:

- KRIVIČNO DJELO NAPAD NA NOVINARA U VRŠENJU NOVINARSKOG POZIVA/POSILA

- (1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti novinara ili lice koju pomaže novinaru u vršenju novinarskog poziva/posla kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do 2 godine.
- (2) Ako učinilac pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana, novinara ili lice koje pomaže novinaru u izvršenju novinarskog poziva/posla zlostavi, tjelesno povrijedi ili mu prijeti upotrebom oružja kazniće se zatvorom od 6 mjeseci do 3 godine.
- (3) Ako prilikom izvršenja djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinilac novinaru ili licu koje pomaže novinaru u vršenju novinarskog poziva/posla nanese tešku tjelesnu povredu ili mu zdravlje teško naruši, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.
- (4) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana bio izazvan nezakonitim ili neprofesionalnim postupanjem novinara ili lica koje mu pomaže, može se osloboditi od kazne.

O b r a z l o ž e n j e

Naime, smatramo da bi se napad na zaposlene u medijima, prilikom obavljanja novinarskih poslova, kao i slobodne novinare (freelencer) trebao procesuirati, odnosno na sudu tretirati, kao napad na službeno lice.

Navedena inicijativa proizilazi iz činjenice da je posljednjih nekoliko godina zabilježen veliki rast broja napada na novinare, te smatramo da bi se isti trebali podvesti pod grupu krivičnih djela protiv javnog reda i mira (glava 30. Krivičnog zakona Republike Srpske).

Prema podacima Linije za pomoć novinarima BiH, u period od 2006 -2016 godine, na novinare je izvršeno više od 70 krivičnih djela, te samo u 20% slučajeva su počiniocima izrečene sankcije.

Takođe više od 45% napada na novinare i prijetnji nikada ne budu istraženi ili se "arhiviraju" zbog navodne nemogućnosti utvrđivanje identiteta počinioca.

Nadalje ističemo da sloboda izražavanja, podrazumijeva pravo na iznošenje informacija bez straha od sprečavanja ili kažnjavanja a što predstavlja osnovno ljudsko pravo koje je zagantovano međunarodnim pravom, odnosno "Evropskom konvencijom o ljudskim pravima". Takođe i Ustav Bosne i Hercegovine "garantuje slobodu misli opredjeljenja savjesti i uvjerenja, kao i slobodu javnog izražavanja mišljenja, slobodu štampe i drugih sredstava javnog obavještavanja".

U skladu sa naprijed navedenim pokazala se i potreba da lica koja vrše novinarski poziv budu zaštićena zakonskim normama, a uzimajući u obzir da je Bosna i Hecegovina potpisnica svih međunarodnih konvencija koja se odnose na zaštitu ljudskih prava i slobode izražavanja.

Nadalje ističemo da prema Evropskoj konvenciji, sloboda izražavanja kao dio osnovnih ljudskih prava uključuje "slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja". Tako je Ustavom Republike Srpske zagantovana sloboda štampe i drugih sredstava javnog obavještavanja. Sloboda osnivanja novinarskih i izdavačkih preduzeća, izdavanje novina i javno obavještavanje drugim sredstvima u skladu sa zakonom iz čega ponovo proizilazi da lica koja obavljaju navedene djelatnosti moraju dobiti pravnu zaštitu u vršenju svog poziva.

Smatramo da bi inkriminisanjem takvog ponašanja prema zaposlenima u medijima, prilikom obavljanja novinarskih poslova, kao krivičnog djela u krivični zakon Republike Srpske, kao i slobodnih novinare (freelencer) djelovalo preventivno i spriječilo neke od potencijalnih napada kojih je sve više.

Napomena:

Smatramo da se novinar ne može izjednačiti sa službenim licem, ali se u zakonu može predvidjeti ista ili slična kazna kao u slučaju napada na službeno lice.